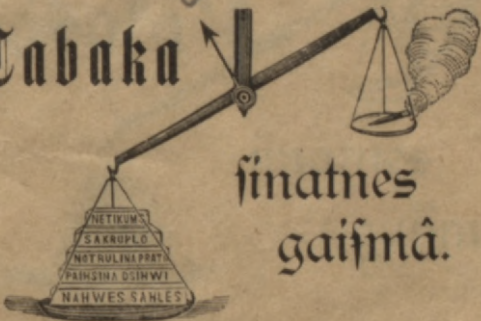

N 370 seals 2 Buns 1844

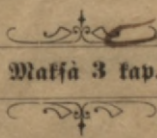
Kelloys J. H.

Tabaka

šinatnes
gaišmā.

1895

Makšā 3 kap.

Guar 49

*1377
April*

Rīgā, 1899.

Drufajis A. f. Grothufs, leelā Kaleju eelā 43.

613.84

0309062524 ✓

L. V. B. ✓	
№ _____	In. <u>25504</u>

1953

Дозволено цензурою. -- Рига, 19-го Мая 1899 г.

Tabaka sinatnes gaismâ.

Schi bilde mums mahza par to, kâ sinatne isturas pret tabaku. Bilde tã sîhmeta, ka swaru kaufs, us kura stahw eededsinatns zigars, pazehlees gaisfã, kamehr otrs kaufs, kura atrodas sinatnes noleegumi, lai sçho jahli nesmehtetu, noswehrees semé.

Waj tabaku leetot, waj ne, par to dasçhadi spreesis, tãpat kã par daudj ziteem ne-issçhkirteem jautajumeem, sîhmejotees us weselibu, tikumibu un zilwezibu. Sinatne nu ir leels sçhkihreja teefnesis, pee winas waram greestees ar wiseem sçheem jautajumeem. Sinatnes apbrihnojamee panahkumi jaunakõs laikõs wehrçh us fewi wifu isglihtoto tautu usmanibu, tadeht ka wina dibinajas us peerahditãn pateefibam.

Dabas pehtneeks nosehsçhas pee rakstama galda ar jautajumeem un pehz tam, kad pehtijis waj weselu mehnefî ilgi, tas beidsot paslubina pafaulei, ka atradis jaunu gahju swaigjni. Swaigçhnu pehtneeki pagreesçh fawus tahkflatus pret debefî us tahdu weetu, kur azim nekã zita neredj kã debefs silumu ween un tur eeranga weselas swaigçhnu pafaules. Sinatnes wihri panem

faujini semes, to cemet fihmiskā kaufejama katlā un pee ta pehta waj wefelu nedetu, lai atraftu no kahdām dālam fchi faujina semes fastahw un tad to it weenkahrfschi us-raksta us papira. Bet sinatne ar faweem pehtijumeem teezas pahri par fcho semi; wina ar spektroskopā palihsibu spehji pafazit no kahdām weelam pastahw faule, waj kahda no attahlakām swaigsnem.

Schi pate apbrihnojama sinatne ir ispehtijust ari tabaku un atraduse, la reebigā, tomehr burwigi peewilzigā jahle fatur kahdas ihpafchibas, ar kurām buhtu katram zilwekam ja-eepashtas. Sinatne runā par tabaku un winas leetoschamu tā:

1. Tabaka ir nahwes sahles.

Wina ir tahda ella, kahdas neweenam zitam stahdam naw un fchi ella ir tif pat nahwiga kā silskahbe (Blau-säure). Ar fchis ellas pahra pilitem war nonahwet laki daschu sekundu laika un desmit pileenu peeteef, lai no-beigtu pat stiprafo zilweku.

2. Tabaka reibina.

Ras tabaku leeto, tas wairs newar lahga walbit par fewi. Iffalkuschais tabaku, waj nu pihpē, waj ari aishahsch to aif luhpas, lai iffalkums mitetos. Noguru-schais ker pehz pihpes un tā aishen meegu. Apreibinadamees winfch wahjina fawus prahtus, pamasinadams ari glesnakās tikumibas juhtas.

Zilweki, kas daudj smehkē, ir ari weenmehr sinamu teefu apskurbuschji un naw ko schaubitees, la smehke-

fchanas netikums peewed pee otra netikuma — pee fchuhpibas.

3. Tabakas leetofchana kawè augumu.

Ja tabaku leeto nepecaudsis tad winsch koti kawè fawa fermena attihstifchanos. Bilwela augums teef aifkawets un faprafchana wahjinata. Tas wiseem jau finams, ka Franzija, Schweizija un Amerikas wairakās walstis stingri aifseegts pahrdot tabaku sehneem, kuri naw fafneegufchi fefchpadfmito gada wezumu, un to tur uifkata pat par noseegumu, ja puikam dod tabaku. Waj gan tabakas leetofchana peeaugufcheem wefeliga, ja sehneem ta fshahdiga?

4. No tabakas leetofchanas iszelas dauds flimibu.

Saprotams, ka stipra nahwes fahle, tabaka, dauds flimibam par zehloni. Tas jau fen peedfihwots, ka tabaka masina dshiwibas fpehtus un ir par zehloni dauds flimibam, no furam fefofchās minefim:

1. Juhtektu wahjiba drofchi zelas no tabakas leetofchanas. Katrs reibinatajs lihdsellis wahjina juhtektus un pehz ilgata laika ir par zehloni muhsu laika juhtektu (nerwu) wahjibai un lihdsigam flimibam.

2. Sagremofchanas wahjums (dispepfija). Dafchi laudis leeto tabaku la fahles pret wahju fagremofchanu. Bet bef fchaubifchanas tabakas leetofchana wehderu (mahgu) apreibina, zaur to winu wahjinadama, bet newis dfeedinadama.

3. Plauschnu kaitte fewischki zelas no fmehteschanas, zaur to plauschnäs eetop daudj kwehpu, kuri tur zeeti eeferdamees palihdj attihstitees tuberkulojei.

4. Balsi famaità, jo karstee afee twaiki fmehtetajam eekluhdami kaskà kaitet kaitè winas glešnàm glotahdinàm un ahrsti dehwe fcho kaiti par „fmehtetaju jehlo kasku.“

5. Tabakas firds. Ahrsti ijmellejuschi daudj wezus fmehtetajus un atraduschki, ka laba dala no teem fasklimuschki ar tà faukto „tabakas firdi“. Tad firds puskteeni ir wahji un nelahrtigi un tas wijs leezina, ka firds atrodas kroniskà nosahkofchanà ar tabaku. Sirdij, fwarigajam zilweta meefas organam tà fasklimstot peenahf wehl zitas nopeetnatas kaites klast. Wispahriga nonemschana ar treeku, waj ari pamafam eewilksamàs pamirschana atgadas beeschki ween zaur to, ka tabaku fmehtēja. No ta pascha izelas ari mugur kaula fmadjenu dilonis. Pihpejot ari wehl manto kashdu jo niknu azu flimibu, to fauz par „azu plehwaino aisaugumu.“

6. Dschanas fpehja pasuhd tiklab fmehtetajeem, kà schnauzejeem. Uri gaumes, garfchas fpehja drihji beidjas no pihpes leetoschanas un schnauffschanas. Tabaka famaita wifus zilweta organus.

7. Wehjis pee fmehtetajeem. Ar fcho kaiti miruschki daschadi augsti wihri un pehdigòs gadòs tas flaidri peerahdits, ka no tabakas leetoschanas izelas fchi breefmigà un reti dseedinamà flimiba.

8. Zitas niknas flimibas. Pihpi un zigaru leetojot zilwets war peefawinatees wislaunatàs

flimibaš. Līpigaš flimibaš dabutaš no tašdeem ziga-
reem, kuruš pagatawojušči fašlimušči strahdneeki.

Sinatne faša gaišči un šlaidri, la tabaka ir šlihta,
netihra šahle, laš pošta tā meesu la garu. Mišhlais
lašitajš, ja tu ščo šahli leeto, tad bodu tew to padomu
winaš leetoščanu atmešt un no tāš glušči atšwabi-
natees.

Dr. J. H. Kellogs.

No drukas iinaha:

Kristiga sahtiba.

No E. G. Wheite.

185 lap. puš. Matšà brošeta 50 kap. Glihti ee-
feeta 85 kap.

Starptautiskas traktatu šabedribas apgahdibà.

Modaku šafurs:

1. Wišpahrigi pamata litumi.
2. Mušfu prahtigà Deema kalpošana.
3. Rairinošana libšektu ešpaids.
4. Pareišas dšihwes ešpaids.
5. Dšihwes eerašana pahšpišlesšana.
6. Audšinašana mahjās.
7. Pahrmehrigi ar darbeem apkrautas nama mahtes.
8. Wezafu atbildiba.
9. Audšinašana un wešeliba.
10. Apgehrbs.
11. Wišpahrigi wešelibas kopšana.
12. Gara ešpaids uš meesas.
13. Štaidra, šwaiga gaiša šwars.
14. Wešelibas kopšana mahjās.
15. Nepareiši jehdseeni par peedšiwojumeem.
16. Ahrsti-špiritisti.
17. Zagabejee peenahkumi.
18. Garigi peedšehrušana.
19. Tituma škaidriba.
20. Meešas škaidriba.
21. Rahrdinato žeribas.

Büchle eines Knaben in der
Klasse von Herrn Schulmeister

Erhalten

Zuletzt gelehrt von Herrn Schulmeister

Rupat no drukas ismahza:

Bibele, winas awots un swars.

Matkà 5 lap.

Kristus un wina taišniba.

Saturs: Kristus un wina taišniba. — Kā mums Kristus apluhtojams? — Vaj Kristus ir Deews? — Kristus tā raditajs. — Vaj Kristus ir radita buhtne? — Deews meesā parahdits. — Kristus tā likumu dewejs. — Deewa taišniba. — Tas kungs muhfu taišniba. — Ukremschana pee Deewa. — Tizibas uswara. — Behrgi un brihwee. — Praktiski iistaidrojumi par atšwabinašchaau ij talpibas.

Matkà 25 lap.

Pilnigà tiziba.

Matkà 5 lap.

Tabakas lectošchana bibeles gaismā.

Matkà 3 lap.

Q. 12.1

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309069524